

Kunnskapsdepartementet
Pb 8119 Dep
0032 Oslo

Deres referanse:
12/4779

Vår referanse:
12/249-2

Vår dato:
03.01.2013

Høring - Forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov

Nasjonalt råd for lærerutdanning viser til ovennevnte høring, og takker for muligheten til å avgi uttalelse til denne. Vi kommenterer de fremlagte forslagene i samme rekkefølge som de fremkommer i Kunnskapsdepartementets høringsbrev:

Plikt til å vurdere utbyttet av opplæringen før vedtak om spesialundervisning

KD skriver i høringsbrevet at opplæringen så langt som mulig skal tilpasses den enkelte elev, slik at det blir mindre behov for å benytte spesialundervisning. Tanken om å tilrettelegge undervisningen slik at den er tilpasset alle elevers evner og muligheter, er lett å enes om. Hva som faktisk ligger i begrepet tilpasset opplæring, og om og hvordan det er mulig å innfri forventningene som ligger i et slikt begrep, oppleves fortsatt som uklart for mange.

Vi støtter forslaget om at spesialpedagogiske tiltak i større grad settes inn tidlig i utdanningsløpet. I forslag til lovtekst står det også at «Skolen skal ha vurdert og eventuelt prøvd ut tiltak innanfor det ordinære opplæringstilbudet med sikte på å gi eleven tilfredsstillende utbytte før det blir gjort sakkunnig vurdering». Vi ser at det kan oppstå et motsetningsforhold mellom disse to forslagene, ettersom utprøving av tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet kan medføre at spesialpedagogiske tiltak ikke settes inn så tidlig som de bør. Å avgjøre om en elev har «tilfredsstillende utbytte» av undervisningen er en skjønnsmessig vurdering som er knyttet til den enkelte elevs behov og skolens evne til tilpasninger. Når det ikke er definert hva som ligger i et tilfredsstillende utbytte, så medfører det at utkastet til lovtekst oppleves noe uklart på dette punktet.

Halvårsrapport om spesialundervisning omgjøres til en årlig rapport

Tidsbrukutvalgets undersøkelse fra 2009¹ dokumenterer tydelig at lærerne synes de bruker for mye tid på rapportering, møter og på andre oppgaver som ikke direkte er tilknyttet undervisningen. I det fremlagte lovforslaget foreslås det å omgjøre halvårsrapport om spesialundervisning til en årlig rapport. Hensikten med det fremlagte forslaget er å redusere rapporteringsbyrden i skolen. Eleven skal også følges opp gjennom sin individuelle

¹ http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Grunnskole/Tidsbrukutvalget/Rapport_Tidsbrukutvalget.pdf

opplæringsplan (IOP). Basert på Tidsbrukutvalgets undersøkelse og erkjennelsen av at lærere bruker mye tid på rapportering, mener vi dette er et godt forslag, og støtter det.

Samarbeid om utarbeiding og oppfølging av tiltak og mål i individuell plan

I den fremlagte lovteksten foreslås det at skolen skal delta i samarbeid med andre etater som barnet er i kontakt med, for å sikre et helhetlig og individuelt tilpasset tilbud til elever som har behov for slik utvidet støtte. KD mener at dette forslaget ikke vil få noen administrative eller økonomiske konsekvenser. Vi støtter lovforslaget, men mener at dette må følges av økte ressurser. KD sier at altfor få møteplasser og rutiner er på plass her, og det ligger da implisitt at det vil kreve tid å skape disse møteplassene og oppnå en slik koordinert innsats. Tidsbruk er lønnsmidler. Det bør tilføres ressurser til skolene slik at de kan ivareta disse oppgavene.

Erstatningsbestemmelse med delt bevisbyrde i opplæringslovens kap 9 A

Skolen har ansvar for å sikre elevene et godt psykososialt miljø, og virkemidler som bidrar til dette, er viktige å prioritere. Vi er i tvil om lovforslaget som her fremmes, er det beste virkemidlet.

Ivaretagelse av et godt psykososialt miljø er en av skolens primær oppgaver. En rettssak vil komme i etterkant av en opplevd urimelig belastende skolesituasjon, og for seint til å gjøre noe for eleven – utover å gi en eventuell økonomisk kompensasjon. Vi er bekymret for en stadig sterkere rettsliggjøring av skolen, blant annet fordi det kan medføre at ressurser flyttes vekk fra skolens primær oppgaver. Ett av argumentene som brukes, er at eleven er den svake part, og må ivaretas. Eleven må ivaretas, men i de tilfeller der saker fremmes for rettsapparatet, vil også lærerne og skolen komme i en utsatt posisjon. Det må arbeides kontinuerlig for å styrke det psykososiale miljøet. Vi mener ressursene i større grad må gå til tiltak som settes inn i forkant, for å skape et godt miljø.

Foreldelsesfrist for straffesaker i opplæringslovens kap. 9 A

Det foreslås å forlenge foreldelsesfristen for straffesaker om psykososialt miljø i skolen fra dagens to år til fem år. Vi har ingen kommentarer til dette forslaget.

Hjemmel for kommunene til å vedta forskrift om felles kommunale skolekretser

Vi har ingen kommentarer til dette forslaget.

Bestemmelse om personale i skolen som ikke er ansatt i undervisningsstilling og som skal hjelpe til i opplæringen

Den foreslåtte lovteksten sier at hjelpen en ufaglært skal gi, ikke må medføre at eleven ikke får forsvarlig utbytte av opplæringen. Vi synes likevel det er betenkelig å lovfeste at personer uten relevant utdanning skal kunne delta i opplæringen, uavhengig av hvilken rolle de skal ha. Alle som deltar i opplæring av barn og unge bør ha en utdanning som gjør dem kvalifisert for det arbeidet de faktisk utfører. Å formalisere at assistenter uten utdanning skal ha en rolle i opplæringen, endrer dessuten rollen for læreren. Læreren blir en pedagogisk leder, ikke bare for elevene, men også for en voksen kollega. Vi støtter ikke det fremlagte forslaget til lovtekst.

Vennlig hilsen

Knut Patrick Hanevik
leder for Nasjonalt råd for lærerutdanning

Kjærstin Åstveit
seniorrådgiver